

Richtlijnen voor het verbouwen, wijzigen en restaureren van monumenten, beeldbepalende panden en zaken

Algemeen

- Bij een restauratie- en/of verbouwingsplan wordt bekeken of de monumentale waarde wordt gerespecteerd. Acceptatie van het restauratie- en/of verbouwingsplan hangt af van de motivatie van de eigenaar, waarom het pand op de voorgestelde wijze moet worden gerestaureerd.
- Doel van het wijzigen van een monument is het tot stand brengen van een synthese tussen het historische waardevolle en de hedendaagse en - indien noodzakelijk - de toekomstige gebruikseisen.
- Uitgangspunt is te proberen om de monumentwaardige onderdelen, zoals opgenomen in de "Redengevende omschrijvingen" (bijvoorbeeld casco, plafonds, trappenhuisen, hardstenen vloeren, schouwen en hoofdstructuren e.d.) te handhaven.
- De moderne (technische) eisen moeten in het monument in te passen zijn.
- De eigenaar/aanvrager moet de functionele noodzaak tot wijziging goed motiveren.
- Voor het opstellen van een restauratieplan is het aan te bevelen dat een deskundige met aantoonbare goede ervaring met (vergelijkbare) restauraties wordt ingeschakeld.
- Bij het opstellen van een restauratie en/of verbouwingsplan wordt uitgegaan van het monument, de inrichting en uitrusting, zoals het op dat moment wordt aangetroffen.
- Bij de (bouw-/kunsthistorische) opname van de bestaande toestand van het pand is bezien welke historische onderdelen zo waardevol zijn dat deze behouden zouden moeten blijven. Deze opname is bij gemeentelijke monumenten reeds verricht op kosten van de gemeente Geertruidenberg. Alle eigenaren van gemeentelijke monumenten (en beeldbepalende panden) hebben een afschrift van dit rapport, de zogeheten "Redengevende Omschrijvingen" ontvangen tezamen met de aankondigingsbrief van de gemeente het betreffende pand te benoemen tot gemeentelijk monument. Indien u deze redengevende omschrijving niet heeft en wilt hebben, kunt u deze opvragen bij de Gemeentewinkel. Voor rijksmonumenten is mede de beschrijving in het Monumentenregister van belang (te raadplegen via www.cultureelerfgoed.nl).
- Op basis van voornoemde "Redengevende Omschrijving" kan worden afgewogen en worden geadviseerd in hoeverre de monumentwaarde van het interieur en het exterieur behouden zou moeten blijven.
- Het terugbrengen van onderdelen, die in het verleden aantoonbaar aanwezig zijn geweest, wordt in principe toegestaan, als daarmee de nog aanwezige oorspronkelijke architectuur van het monument wordt hersteld. Volledige herbouw van een monument, door brand of totaal verval, kan, mits de aanvrager dat op grond van historisch onderzoek motiveert.
- Herbouw, in de omgeving passende eigentijdse architectuur (mits dit op basis van het bestemmingsplan en het van toepassing zijnde Beeldkwaliteitplan), is eveneens toegestaan. Een toevoeging aan een monument in de vorm van een apart bouwlichaam kan, mits het bestemmingsplan hierin voorziet en het ontwerp wat betreft bebouwingsmassa, verschijningsvorm, maat, vlakverdeling, materiaalgebruik, details, kleur en afwerking rekening houdt met de aanwezigheid van het monument.

Als volledige constructiedelen, zoals vloeren en dakconstructies of muren technisch geheel moeten worden vervangen, kan dat uitgevoerd worden met hedendaagse passende constructies, mits dit de monumentale waarde van het pand geen geweld aandoet. Bij gedeeltelijke vervanging moet herstel plaatshebben volgens de authentieke vorm en constructie.

De aard en structuur van een monument kunnen beperkende voorwaarden vormen voor nieuwe gebruikseisen. Niet alle functies passen in elk monument. Noodzakelijke nieuwe onderdelen zullen wat betreft maat, vlakverdeling, materiaalgebruik, details, kleur en afwerking afgestemd moeten worden op de bestaande situatie.

Gevels en Kappen

- Gevel reinigen is in beginsel niet toegestaan, tenzij de aard van de werkzaamheden dit met zich meebrengt en de techniek van de gevelreiniging zodanig is dat dit de gevelstenen niet aantast. Het is aan te bevelen dat de initiatiefnemer hierover tijdens de voorbereidingsprocedure voor de Omgevingsvergunning (voor)overleg heeft met de gemeente.
- Metsel- en voegwerken dienen conform het bestaande metselwerk te worden uitgevoerd anders ontstaan er verschillen in krimp- en uitzettingscoëfficiënten, waardoor scheurvorming kan optreden of voegen er na enkele jaren "uitvriezen".
- Het toepassen van hout, glas- en schilderwerken moet overeenkomstig het bestaande danwel volgens de door de aanvrager aantoonbaar te maken historische karakteristiek te worden uitgevoerd.
- Het aanbrengen van dubbelglas kan in veel gevallen niet in de bestaande ramen worden aangebracht zonder een ingrijpende wijziging van de indeling. Daarom wordt geadviseerd een achterzetraam aan de binnenzijde aan te brengen. Ook kan enkel isolerend, zogenaamd monumentenglas worden toegepast.

Reclames

Naar verwachting zal in de loop van 2011 reclamebeleid worden opgesteld en vastgesteld. Tot die tijd kunnen richtlijnen voor de beoordeling van de vorm en kleur van reclames niet op voorhand worden afgegeven. Dat zal per geval moeten worden beoordeeld. De voorkeur heeft het aanbrengen van terughoudende reclames die zich schikken in de pui en beslist niet hoger worden aangebracht op de gevel dan de onderdorpel van de vensters op de verdieping.

Historische boerderijen

Bij het opstellen van een restauratieplan voor historische boerderijen wordt geadviseerd in een zo vroeg mogelijk stadium de speciaal voor boerderijen ontwikkelde "Richtlijnen voor het verbouwen, wijzigen of restaureren van een historische Boerderij" te raadplegen en hiermee rekening te houden. Voor het overige wordt verwezen naar de richtlijnen voor het wijzigen van monumenten.

Richtlijnen voor het wijzigen van Rijks- en Gemeentelijke Monumenten, niet zijnde een Historische Boerderij,

- Alle
  - + werktekeningen,
  - + detailleringen,
  - + kleuren en
  - + toe te passen materialendienen 2 weken voor uitvoering c.q. verwerking ter goedkeuring voorgelegd te worden aan de technisch medewerker van het cluster Vergunningverlening en Toezicht, tenzij in de vergunning anders is vermeld.
- Als u van plan bent om reclame aan te brengen, is het aan te raden ruim van tevoren na te gaan of hiervoor een vergunning/toestemming moet worden aangevraagd. U kunt hiervoor contact opnemen met de Gemeentewinkel.
- De aanvang van de werkzaamheden dient ten minste 2 dagen van tevoren bij de technisch medewerker van het cluster Vergunningverlening en Toezicht te worden gemeld, tenzij in de vergunning anders is vermeld.
- Als er tijdens de uitvoering van de restauratie tot dan toe onbekende onderdelen van het monument worden aangetroffen, waarvan redelijkerwijs kan worden aangenomen dat deze cultuurhistorische waarde bezitten, moet onmiddellijk contact worden opgenomen met de Gemeentewinkel om na te gaan of een nadere plangoedkeuring nodig is.

Metsel-, voeg- en pleisterwerk

- Gevelreiniging is in beginsel niet toegestaan. Door het intensief reinigen van de gevel wordt de patin (het bezande laagje) van de steen verwijderd. Hierdoor ontstaat de mogelijkheid dat door vocht en vorst de steen onherstelbaar beschadigd. Een uitzondering vormt een in de restauratie tegenwoordig toegepaste methodiek van gevelreiniging waarbij de patin aantoonbaar niet wordt beschadigd.
- Het uitvoeren van metsel- en voegwerken en de samenstelling van de mortels moet overeenkomstig het bestaande werk te worden uitgevoerd.

Timmerwerk

- Vóór aanvang van de restauratiewerkzaamheden (al bij de aanvraag voor een omgevingsvergunning voor de advisering door de Monumentencommissie) moeten de details ter goedkeuring worden overgelegd op schaal 1:2 (bij voorkeur op schaal 1:1).
- Het houtwerk dat in aanraking komt met het metselwerk moet tweemaal in de lijvige loodmenie of een milieuvriendelijke grondverf gezet worden.
- De houtsoort van te vernieuwen onderdelen moet 1^e kwaliteit:
  - o Europees Grenen
  - o Oregon Pine of
  - o Pitch Pinezijn.
- De vervangende houten onderdelen moeten dezelfde zwaarte en profilering krijgen als bestaande. Van het bestaande hout moeten delen ter controle worden bewaard.
- Toepassing van multiplex, in welke kwaliteit dan ook, in en aan dakgoten en dakkapellen is niet toegestaan.

Glas- en Schilderwerk

- ❑ Voor de aanvang van de restauratie (bij de aanvraag voor een Omgevingsvergunning voor de advisering door de Monumentencommissie) dient een kleurenschema van het buitenschilderwerk ter goedkeuring te worden overgelegd.
- ❑ Het schilderwerk moet uitgevoerd worden overeenkomstig het gestelde in het basisverfbestek (onderhoud en nieuwbouw).
- ❑ Het is niet toegestaan schilderwerk uit te voeren in de periode eind oktober tot eind maart, afhankelijk van het weer. In deze periode mag het houtwerk wel in de grondverf gezet worden, alles overeenkomstig het gestelde in het basisverfbestek.
- ❑ Het is niet toegestaan naden en kieren in geveltimmerwerk af te dichten met kitvoegen; deze moeten opgevuld en strak afgewerkt worden met een twee-componenten-vulmiddel.
- ❑ Het schilderen van pleisterwerk dient uitsluitend te geschieden met een glad opdrogende verf.

Lood-, zink- en koperwerk

- ❑ Het zinkwerk moet minimaal uitgevoerd te worden in STZ16. Nieuw zink mag niet aan oud zink gesoldeerd worden. De hemelwaterafvoeren moeten uitgevoerd worden in zink STZ14 met gesoldeerde wrongen, opgehangen aan beugels en vrij van de muur.
- ❑ Verzetten in hemelwaterafvoeren moeten geformeerd worden door gesoldeerde, valse verstekken.
- ❑ Gebogen standaard hulpstukken mogen niet toegepast worden. Het loodwerk moet uitgevoerd worden in minimaal 20-ponds-lood en uitsluitend met koper vernageld worden.
- ❑ Het gebruik van gegalvaniseerde nagels is niet toegestaan.
- ❑ Lood onder boeiplanken moet uitgevoerd worden in meterstukken met gefelste naden en mag uitsluitend met koper vernageld worden.

Dakdekkerswerk

- ❑ De leien mogen uitsluitend met koper worden vernageld of bevestigd met RVS-leihaken, in zwarte uitvoering.
- ❑ De toe te passen leisoort moet in principe door de importeur worden voorzien van een recent keuringsrapport, een herkomstcertificaat en de te verlenen garanties.
- ❑ De toe te passen leien moeten vrij zijn van insputtingen schadelijke verbindingen zoals kool, kalk, ijzer, piriet, zwavel en bitumineuze verbindingen.
- ❑ Leien moeten van natuursteen zijn, overeenkomstig bestaand.

Diversen

- ❑ Bij het eventueel aanbrengen van isolatie op platte daken mag de aanzichthoogte van de bestaande boeiplank niet vergroot worden.

Richtlijnen voor het wijzigen van Rijks- en Gemeentelijke Monumenten, zijnde een Historische Boerderij,

Een historische boerderij was in Brabant oorspronkelijk bedoeld als onderkomen voor het boerengezin, het vee en als opslag van gewassen (hooi, stro e.d.).

Algemeen

- ❑ Afwijking van het goedgekeurde restauratieplan is niet geoorloofd en wordt niet toegestaan.

- ❑ Alle
  - + werktekeningen,
  - + detailleringen,
  - + kleuren en
  - + toe te passen materialenmoeten 2 weken voor uitvoering c.q. verwerking ter goedkeuring voorgelegd worden aan de technisch medewerker van de cluster Vergunningverlening en Toezicht, tenzij in de vergunning anders is vermeld.

- ❑ Als u van plan bent om reclame aan te brengen, moet u op tijd nagaan of hiervoor een vergunning/toestemming moet worden aangevraagd. U kunt hiervoor contact opnemen met de Gemeentewinkel.

- ❑ De aanvang van de werkzaamheden moet ten minste 2 dagen van tevoren bij de technisch medewerker van de cluster Vergunningverlening en Toezicht worden gemeld, tenzij in de vergunning anders is vermeld.

- ❑ Als er tijdens de uitvoering van de restauratie tot dan toe onbekende onderdelen van het monument worden aangetroffen, waarvan redelijkerwijs kan worden aangenomen dat deze cultuurhistorische waarde bezitten, moet onmiddellijk contact worden opgenomen met de Gemeentewinkel om te na te gaan of een nadere plangoedkeuring nodig is.